

Meslek Lisesi Öğrencilerinin Uygulama Stajlarında Karşılaştıkları Problemler ve Çözümüne Yönelik Öneriler

Haldun PALA¹

Yrd. Doç Dr. Cem KIRAZOĞLU²

Dünyada gelişen teknolojiye bağlı olarak insan unsurunun çalışma hayatındaki önemi göz ardı edilemez. Ayrıca insanın üretimde veya hizmet kısmında olmaması gibi bir durum söz konusu olamaz. Mal ve hizmetlerin üretiminde hedeflenen performansı yakalamak için çalışanlara yatırım yapmak gereklidir. Hedeflenen performansı tutturabilecek nitelikli elemanları yetiştirmek devamlılık için işletmelerin görevi olmuştur.

Eğitim bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerdeki diğer davranışların biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır (Tezcan, 1996, s. 4). Genel ve Mesleki eğitim ayrılmaz bir bütünün parçalarıdır. Genel ve mesleki eğitimin, eğitim sistemi bütünü içinde birbirini tamamlayıcı işlevleri vardır. Mesleki eğitimin ya da genel eğitimin tek başlarına bireyi hayata hazırlaması mümkün değildir (Doğan, 1983, s.167). Mesleki eğitim sanayileşme ile birlikte önemli bir unsur haline gelmiştir.

Tosun'a (2010, s. 4) göre bilenin bildiklerini bilmeyene öğretmesiyle başlayan bu süreç günümüze gelinceye kadar pek çok değişime uğramış, fakat değerinden kaybetmemiştir. Bireylerin eğitimi ulusların geleceği için değerli bir yatırım olarak görülmüş ve eğitim süreç içinde bir kamu hizmeti olarak kurumlaşmıştır. Eğitimin toplumsal bir süreç olması ve toplumsal yaşamın ekonomik boyutu nedeniyle eğitim sürecinin ekonomik amaçlarının bulunması beklendik bir olgudur. Ekonomik gelişme için gerekli teknolojinin üretilmesi ve insan gücünün yetiştirilmesinin eğitim kurumları tarafından yapılması ekonomik sistem ile okul kurumu arasında iç içe ilişkiyi tabidir. İşletmelerin sektör için eleman yetiştirmeleri hem alaylı olarak hem de örgün ve yaygın eğitim kurumları tarafından yapılabilmektedir. Türkiye'de

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü, İstanbul

² İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ara eleman yetiştirmede meslek liselerinin payı büyüktür. Meslek liselerinde teorik eğitimin staj uygulamaları ile desteklenmesi yapılan işin pekiştirilmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla staj eğitimi bir zorunluluk olmuştur. Staj eğitimi ile birlikte öğrenci yapılan işi daha iyi kavramaktadır. Mezuniyet sonrasında öğrenciler meslek sahibi olarak üretim sistemine dâhil olurlar. Stajların, öğrencilerin eğitim kurumlarından aldıkları teorik bilgileri uygulamaya dönüştürebilmeleri, onların ileride çalışacakları işi ve sektörü tanıyabilmeleri açısından büyük bir önem taşımaktadır (Yazıt, 2013, s. 37).

Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yer alan öğrencilerin staj uygulamalarında birtakım sıkıntılar yaşadığı bilinmektedir. İşletmelerin öğrencilerden performans açısından beklentilerinin yüksek olması, az sayıda iş gören ile daha fazla iş yaptırma, maliyetleri kısım (personel giderleri; sosyal imkânlar) karı yükseltme istekleri stajyerler açısından problem teşkil etmektedir. Öğrenciler açısından da staj eğitimi problemlerden ötürü bir angarya iş olarak görülmektedir. İş ve mesleğe duyulan sevgi azalmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin eğitim öğretime olan bağlılığının zayıflayacağı ve meslekten soğuyacakları düşünülmektedir. Bu çalışmada staj eğitiminde yaşanan sorunlar tespit edilecek ve çözümüne yönelik öneriler sunulacaktır. Bu alanda yapılmış olan önceki çalışmalar ile birlikte günümüzde yer alan sorunlara çözüm üretmesi umulmaktadır. Bu, mesleki eğitim alan öğrencilerin staj ile ilgili görüşlerini ve bakış açılarını tespit etmeye yönelik bir çalışma olacaktır. Ayrıca öğrencilerin işletmelerden ve sektörden beklentilerinin neler olduğu araştırılacaktır. Bu araştırmanın bulguları öğrencilerin daha iyi şartlarda staj eğitimi yapabilmeleri için kanun ve yönetmelik düzeyinde gerekli adımların atılmasına katkıda bulunacaktır.

Bu araştırma, tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Silivri ilçesinde bulunan meslek liselerinde staj yapmakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. 2013-2014 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Silivri ilçesi Selimpaşa İMKB Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinden 173 öğrenci, Silivri Endüstri ve Teknik Meslek Lisesinden 157 Öğrenci, Şerife Baldöktü Kız Teknik ve Meslek Lisesinden 134 olmak üzere toplamda 464 öğrenci staj eğitimine katılmışlardır. Arıkan'ın örneklem büyüklüğü formülü kullanılarak hesaplanan öğrenci sayısı 316'dır. Örneklem için 316 öğrenci sayısına ulaşmak hedeflenmiştir.

Bu araştırmada iki bölümden oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Birinci bölüm kişisel bilgilere ve staj uygulamasına yönelik 14 soruluk bir formdan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise 20 adet derecelendirilmiş ölçek maddelerinden oluşan bir anket formundan oluşmaktadır. Kişisel Bilgi Formu düzenlenirken Çevik (2012) ve Yazıt (2013) gibi yazarların anket sorularından faydalanılmıştır. İkinci bölümde öğrenci iş yerleri ve çalışılan personel, öğrenciye sunulan sosyal imkânlar, yöneticilerin öğrencilere davranışları, staj eğitiminin öğrenci açısından yararı olup olmadığı ile ilgili sorulara yer verilmiştir. Bu sorular, araştırmacının kişisel deneyimi, bir grup meslek lisesi öğretmeniyle yapılan pilot görüşmeler ve bir grup meslek lisesi öğrencisiyle yapılan görüşmeler yoluyla geliştirilmiştir.

Veri toplama aracı, çalışma grubuna uygulandıktan sonra çalışma grubunun içinden gönüllü olan yedi adet öğrenciyle yarı yapılandırılmış derinlemesine mülakat yapılmış ve kendilerinden staj deneyimleri, yaşadıkları olumlu, olumsuz durumların aktarılması istenmiştir.

Anket ile toplanan veri SPSS 21 programı kullanılarak analiz edilecektir. Betimsel ve çıkarımsal istatistikler hesaplanacaktır. Derinlemesine mülakatlar ise içerik analizine tabi tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Staj eğitimi, mesleki eğitim, staj sorunları*

Kaynakça

- Çevik, R. (2012). Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin beceri eğitimine bakış açılarının değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Doğan, H. (1983). Mesleki ve Teknik Eğitimin İlkeleri ve Gelişmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 16 (1).
- Tezcan, M. (1996). Eğitim Sosyolojisi. (10. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Tosun, T (2010). Tanzimat'tan günümüze mesleki eğitim politikaları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Yazıt, H. (2013). Turizm işletmeciliği eğitimi alan lisans ve ön lisans öğrencilerinin Staj konusundaki düşünce ve algılamaları arasındaki farklılıkların belirlenmesi üzerine bir araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

